

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**МАТЕРІАЛИ
круглого столу (вебінару)**

**«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ НАСЛІДКІВ»**

28 лютого 2025 р.
м. Черкаси

ПРО СТАН ІЗ ПОЖЕЖАМИ В УКРАЇНІ У 2024 РОЦІ

*Климась Р.В., канд. техн. наук, ст. досл., Середа Д.В., Несенюк Л.П.
Інститут наукових досліджень з цивільного захисту НУЦЗ України*

Загальновідомі світові тенденції [1] свідчать, що негативний вплив наслідків від пожеж на економіку й екологію держав збільшується, вони все частіше загрожують життю та здоров'ю людей.

Головним законодавчим актом нашої країни (Конституція України [2], ст. 3) сформульовано один із принципів соціальної держави, за яким людина, її життя, здоров'я та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. З метою захисту життя і здоров'я громадян від пожеж, підтримання належного рівня пожежної безпеки державою створено пожежну охорону, основними завданнями якої є: забезпечення пожежної безпеки; запобігання виникненню пожеж і нещасним випадкам під час пожеж; гасіння пожеж, рятування людей; надання допомоги у ліквідації наслідків інших надзвичайних ситуацій [3].

Державну політику у сфері цивільного захисту, зокрема, з питань гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки реалізує Державна служба України з надзвичайних ситуацій [4].

Державна служба України з надзвичайних ситуацій відповідно до ст. 131 Кодексу цивільного захисту України [3], Порядку обліку пожеж та їх наслідків [5] і покладених на неї функцій з метою встановлення причин виникнення пожеж, проведення аналізу та умов їх виникнення, визначення витрат на їх гасіння, оцінки стану пожежної безпеки населених пунктів та об'єктів, прогнозування ситуації та розроблення превентивних заходів для недопущення пожеж та загибелі чи травмування людей, запобігання знищенню матеріальних цінностей (майна) та захисту від пожеж довкілля, створення умов для їх гасіння, здійснює єдиний облік пожеж та їх наслідків.

Метою даної роботи є оприлюднення результатів проведеного впродовж 2024 року моніторингу стану з пожежами та їх наслідками в Україні.

Тож, стан із пожежами та їх наслідками в Україні за 12 місяців 2024 року характеризувався такими показниками:

абсолютні показники:

- зареєстровано 105 214 пожеж (+54,9 %);
- унаслідок пожеж загинула 1 521 людина (+3,6 %), у т.ч. 53 дитини (+32,5 %);
- травмовано на пожежах 1 798 людей (+16,9 %), у т.ч. 123 дитини (-15,2 %);
- врятовано 3 760 людей (зрост. у 2,0 рази), у т.ч. 390 дітей (зрост. у 2,0 рази);
- матеріальні втрати від пожеж склали 53 млрд 400 млн 047 тис. грн (-35,3 %);
- прямі збитки від пожеж склали 24 млрд 633 млн 864 тис. грн (+6,0 %);
- побічні збитки від пожеж склали 28 млрд 766 млн 183 тис. грн (-51,5 %);
- врятовано матеріальних цінностей на суму понад 5,5 млрд грн (-39,4 %);

- щодня в Україні, в середньому, виникало 287 пожеж, унаслідок яких гинуло 4 людини та 5 людей отримували травми; вогнем знищувалось або пошкоджувалось 99 будівель чи споруд і 19 одиниць техніки; матеріальні втрати від пожеж склали 145 млн 902 тис. гривень;

відносні показники:

- кількість пожеж на 10 тис. населення – 25,6 (за 2023 рік – 16,4);
- кількість загиблих на 100 тис. населення – 3,7 (за 2023 рік – 3,5);
- кількість травмованих на 100 тис. населення – 4,4 (за 2023 рік – 3,7);
- сума прямого збитку на 10 тис. населення – 5 млн 983,8 тис. грн (за 2023 рік – 5 млн 617,0 тис. грн);
- питома вага пожеж у містах – 48,7 %, що становить 51 282 пожежі (+44,2 %);
- питома вага пожеж у селах – 51,3 %, що становить 53 927 пожеж (+66,5 %);
- питома вага загиблих у містах – 51,1 %, що становить 777 людей (+0,9 %);
- питома вага загиблих у селах – 48,9 %, що становить 744 людини (+6,6 %);
- питома вага травмованих у містах – 63,0 %, що становить 1 133 людини (+12,1 %);
- питома вага травмованих у селах – 37,0 %, що становить 665 людей (+26,2 %);
- питома вага прямих збитків від пожеж у містах – 78,9 %, що становить 19 млрд 429 млн 975 тис. грн (+20,1 %);
- питома вага прямих збитків від пожеж у селах – 21,1 %, що становить 5 млрд 203 млн 889 тис. грн (-25,4 %).

За підсумками 2024 року зростання кількості пожеж зареєстровано в усіх регіонах, найбільше – у Харківській (у 2,1 раза), Дніпропетровській (у 2,0 рази), Полтавській (+95,3 %), Сумській (+84,9 %), Івано-Франківській (+83,1 %) областях.

За загального зростання кількості загиблих унаслідок пожеж (+3,6 %) їх зниження зареєстровано у Чернівецькій (-30,8 %), Закарпатській (-26,7 %), Волинській (-25,6 %), Тернопільській (-24,1 %), Чернігівській (-20,3 %), Миколаївській (-19,6 %), Львівській (-10,8 %), Одеській (-7,1 %), Вінницькій (-4,3 %), Сумській (-3,3 %), Полтавській (-1,5 %) областях і м. Києві (-15,6 %).

За загального зростання кількості травмованих на пожежах (+16,9 %) їх зниження зареєстровано у Львівській (-39,4 %), Івано-Франківській (-25,0 %), Житомирській (-24,5 %), Донецькій (-11,8 %), Тернопільській (-11,8 %), Рівненській (-10,3 %), Київській (-8,8 %) областях.

Зростання трьох основних показників статистики пожеж (кількості пожеж, загиблих і травмованих) зареєстровано у Кіровоградській, Харківській, Хмельницькій і Черкаській областях.

На об'єктах, на яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, виникло 2 997 пожеж (+10,2 %), що становить 2,8 % від загальної кількості пожеж, унаслідок яких загинуло 65 людей (+10,2 %) та 139 людей отримали травми (+41,8 %). На підприємствах, в організаціях, закладах: приватної власності виникло 1 537 пожеж (+4,8 %); колективної власності – 550 пожеж (+5,2 %); комунальної (муніципальної) власності – 546 пожеж (+20,8 %); загальнодержавної власності – 329 пожеж (+49,5 %).

Основними причинами виникнення пожеж були:

- необережне поводження з вогнем – 65 221 випадок (+70,3%);
- порушення правил пожежної безпеки при влаштуванні та експлуатації електроустановок (аварійні режими роботи) – 10 880 випадків (+10,7 %);
- вибухи, внаслідок бойових дій – 7 510 випадків (+24,2 %);
- порушення правил пожежної безпеки при влаштуванні та експлуатації печей, теплогенеруючих агрегатів та установок – 4 220 випадків (+4,4 %);
- порушення технології виробництва та правил експлуатації транспортних засобів – 3 005 випадків (+11,3 %);
- підпали – 2 608 випадків (+23,3 %);
- пустощі дітей з вогнем – 562 випадки (+41,9 %);
- невстановлені причини – 178 випадків (зростання у 2,5 рази);
- несправність виробничого обладнання – 147 випадків (+14,8 %);
- інші причини – 10 883 випадки (зростання у 2,5 рази).

У цілому, результати проведеного фахівцями Інституту впродовж 2024 року моніторингу стану з пожежами та їх наслідками в Україні свідчать, що на розподіл кількості пожеж і їх жертв залишався вплив інтенсивності бойових дій у межах окремих регіонів України, їх часткова окупація російськими збройними формуваннями, а також переміщення населення та промислових потужностей зі східних регіонів на захід країни, що не дозволяє об'єктивно встановити закономірності, визначити тенденції та виявити залежності зміни кількості пожеж у межах окремих адміністративно-територіальних одиницях шляхом опрацювання наявних даних.

Аналітичні довідки про пожежі та їх наслідки в Україні у 2024 році розміщено на сайті Державної служби України з надзвичайних ситуацій за посиланням: <https://dsns.gov.ua/statystichni-dovidki/2024-rik.html>.

ЛІТЕРАТУРА

1. World Fire Statistics – International Association of Fire and Rescue Services (CTIF) Reports. № 19-29, 2014-2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ctif.org/world-fire-statistics>.

2. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141.

3. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 р. № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2013, № 34-35, ст. 458.

4. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052. *Офіційний вісник України*, 2015, № 102, ст. 3514.

5. Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 р. № 2030. *Офіційний вісник України*, 2003, № 52, ст. 2802 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2024 р. № 1386. *Офіційний вісник України*, 2025, № 1, ст. 47).